

10 Ιουνίου, 1994

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΥΛΙΔΗΣ,

Αιτητής,

v.

ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 642/92)

Έννομο συμφέρον — Εξετάζεται αυτεπάγγελτα από το Δικαστήριο — Αποδοχή διοικητικής πράξης ύστερα από πλήρη γνώση και με ελεύθερη βούληση αποστερεί τον αποδέκτη του εννόμου συμφέροντος προσβολής της — Εκτός αν αφορά αναπαλλοτριώτα ανθρώπινα δικαιώματα.

5

Συνταγματικό Δίκαιο — Αρχή της ισότητας — Έννοια — Εύλογες διακρίσεις δυνατές — Μη ομοιόμορφη μεταχείριση υπαλλήλων από απόψεως θέσεως ή μισθοδοσίας — Προϊποθέσεις.

10

Στην παρούσα προσφυγή, με την οποία ο αιτητής προσέβαλε την απορριπτική απόφαση των καθ' ων η αίτηση να τον εντάξουν στην ίδια μισθολογική κλίμακα με αυτή συναδέλφων του, που είχαν οφεληθεί από τις πρόνοιες του Περί Αυξήσεως των Μισθών των Εκπαιδευτικών Λειτουργών και Αναδιαρθρώσεως και Εντάξεως Ορισμένων θέσεων της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας εις Ενιαίον Μισθολόγιον Νόμου (Ν.12/81) (όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 51/81), οι καθ' ων η αίτηση πρόβαλαν προδικαστική ένσταση ότι ο αιτητής στερείτο εννόμου συμφέροντος προσβολής της επίδικης απόφασης εφόσον είχε αποδεχθεί ανεπιφύλακτα το διορισμό και τους όρους διορισμού του.

20

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

(1) Η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος του αιτητή είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την άσκηση της Αναθεωρητικής Δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου με βάση το Άρθρο 146.2 του Συντάγματος, για το λό-

25

γο ότι κρίνει το παραδεκτό της προσφυγής.

Σαν ζήτημα δημόσιας τάξης, το θέμα αυτό εξετάζεται και αυτεπάγγελτα από το ίδιο το Δικαστήριο.

5

Αποδοχή με ελεύθερη βούληση, ύστερα από πλήρη γνώση, διοικητικής πράξης ή απόφασης, στερεί τον αποδέκτη του έννομου συμφέροντός του για προσβολή της πράξης με προσφυγή, εκτός εάν από αυτήν επηρεάζονται αναπαλλοτρίωτα ανθρώπινα δικαιώματα.

10

- (2) Η αρχή της ισότητας, η οποία κατοχυρώνεται από το Άρθρο 28 του Συντάγματος, δεν έχει την έννοια της απόλυτης μαθηματικής ισότητας, αλλά απαγορεύει τη δημιουργία αυθαίρετων διακρίσεων μεταξύ ομοιογενών πραγμάτων το επιτρέπει. Εφόσον διαπιστώνεται ανομοιογένεια μεταξύ των υποκειμένων ή αντικειμένων του δικαίου, ο νομοθέτης ή η αρμόδια διοικητική αρχή, έχουν την ευχέρεια να προβούν σε εύλογες διακρίσεις.

15

20

Η μη ομοιόμορφη μεταχείριση από απόψεως θέσεων ή μισθοδοσίας αντίκειται στην αρχή της ισότητας μόνον όταν οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις είναι για όλους τους υπαλλήλους οι ίδιες. Η έννοια της ισότητας δεν αποκλείει την διαφοροποίηση στην αμοιβή μιας τάξεως υπαλλήλων αν η διαφοροποίηση αυτή σχετίζεται με τον χρόνο υπηρεσίας, τις ανάγκες της υπηρεσίας κατά το χρόνο διορισμού τους ή τις συνθήκες του διορισμού.

25

30

Ο Περί Αυξήσεως των Μισθών των Εκπαιδευτικών Λειτουργιών και Αναδιάρθρωσεως και Εντάξεως Ορισμένων θέσεων της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας εις ενιαίον Μισθολόγιον Νόμος (Ν. 12/81) δεν θεσπίστηκε με σκοπό να εξυπηρετήσει τα προσωπικά συμφέροντα οποιωνδήποτε συγκεκριμένων ατόμων, αλλά για να εντάξει μια μεγάλη και αόριστη κατηγορία εκπαιδευτικών σε ενιαίο μισθολόγιο με το νέο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων, το οποίο εισήχθη με βάση τον περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Αύξησις των Μισθών και Αναδιάρθρωσις του Μισθολογίου και Ωρισμένων Θέσεων) Νόμο του 1979, (Ν. 58/79).

35

40

Η ρύθμιση αυτή ήταν εύλογα επιτρεπτή και δεν παραβίαζε την αρχή της ισότητας.

Ο αιτητής διορίστηκε στην εκπαιδευτική υπηρεσία 7 περίπου χρόνια μετά την ψήφιση του πιο πάνω Νόμου.

Ο αιτητής αποδέκτης ανεπιφύλακτα τον διορισμό του μαζί με

τους όρους και τις προϋποθέσεις της υπηρεσίας του, συμπεριλαμβανομένου του μισθού, κατά συνέπεια στερείται έννομου συμφέροντος για προσβολή της επίδικης απόφασης.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα. 5

Αναφερόμενες υποθέσεις:

S. Raftis Co. Ltd v. Municipality of Paphos (1985) 3 C.L.R. 1664, 10

Demetriou v. Republic (1986) 3 C.L.R. 920,

Papadopoulos v. Republic (1986) 3 C.L.R. 1073,

Papadopoulos a.o. v. C.B.C. (1987) 3 C.L.R. 1685, 15

Stademos Hotels Ltd v. Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθύντος (Αρ. 1) (1991) 4 Α.Α.Δ. 2537,

Γρηγορίου ν. Δήμου Λευκωσίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 3005, 20

Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (1989) 3 Α.Α.Δ. 1931,

Tsinontas v. Development Land Organization of Cyprus (1987) 3 C.L.R. 1766, 25

Republic v. Christoudia a.o. (1988) 3 C.L.R. 2622,

Ζίζιου κ.ά. ν. Δημοκρατίας κ.ά. (1993) 4 Α.Α.Δ. 2131. 30

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της άρνησης και/ή παράλειψης των καθ'ων η αίτηση να εντάξουν τον αιτητή στην ίδια βαθμολογική κλίμακα στην οποία είχαν εντάξει άλλους ομοιόβαθμους συναδέλφους του με τα ίδια καθήκοντα. 35

Στ. Κιττής, για τον Αιτητή.

40

Ε. Λοιζίδου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους Καθ'ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Με την προσφυγή αυτή ο αιτητής ζητά από το Δικαστήριο τις πιο κάτω θεραπείες:

5 “1. Δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να κηρύσσεται άκυρη και χωρίς οποιοδήποτε νομικό αποτέλεσμα, ή αντισυνταγματική απόφαση, άρνηση και/ή παράλειψη του καθ’ ου η αίτηση να εντάξει τον αιτητή στην ίδια μισθολογική κλίμακα στην οποία έχει εντάξει άλλους ομοιοβάθμους συναδέλφους του με τα ίδια καθήκοντα, ώστε να καταβάλλει σ’ αυτόν ίση μισθοδοσία με αυτούς.

15 2. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι η απόφαση του καθ’ ου η αίτηση με την οποία αρνείται και/ή παραλείπει να εντάξει τον αιτητή στην ίδια μισθολογική κλίμακα στην οποία έχει εντάξει ομοιοβάθμους συναδέλφους του συνιστά δυσμενή διάκριση εις βάρος του αιτητή κατά παράβαση του συντάγματος γεγονός που την καθιστά άκυρη, και χωρίς κανένα νομικό αποτέλεσμα, και πως ό,τι παραλείφθηκε να διενεργηθεί.

20 3. Δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να μη επικυρώνεται η απόφαση του καθ’ ου η αίτηση.”

25 Στις 17.6.88 η Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας προσέφερε στον αιτητή διορισμό στη μόνιμη θέση καθηγητή Αγγλικών Μέσης Εκπαίδευσης στις συνδυασμένες κλίμακες Α8-Α10, από 1η Σεπτεμβρίου 1988.

30 Με επιστολή του ημερ. 30.6.88 (Βλ. “Β”), ο αιτητής πληροφόρησε την Επιτροπή ότι αποδέχεται το διορισμό αυτό.

Η Επιτροπή με επιστολή της ημερ. 4.10.88 (Βλ. Γ’), πληροφόρησε τον αιτητή ότι τον διόρισε στην πιο πάνω θέση σύμφωνα με τους όρους που διαλαμβάνονταν στο έγγραφο προσφοράς της 17.6.88.

35 Στις 10.6.92 ο δικηγόρος του αιτητή απηύθυνε προς την Επιτροπή την ακόλουθη επιστολή:

40 “Έχω εξουσιοδοτηθεί από τον Κύριο Χρήστο Παυλίδη, εκπαιδευτικό, ο οποίος τώρα είναι διορισμένος στο Λύκειο Αγίου Αντωνίου, Λεμεσού, να σας καλέσω να τον εντάξετε στη μισθολογική κλίμακα Α.11, σύμφωνα με το αξίωμα της ίσης μεταχείρισης των πολιτών και της μη διάκρισης τούτων για οποιοδήποτε λόγο, και της αρχής της “ίσης αμοιβής για ίσης αξίας προσφερόμενη εργασία”. Όπως είναι γνωστό οι συναδέλφοι του

έχουν ήδη ενταχθεί στην κλίμακα αυτή.

Ο εν λόγω εκπαιδευτικός συνεπλήρωσε την κλίμακα Α.10 τον περασμένο Απρίλιο.”

5

Η Επιτροπή επιλήφθηκε του πιο πάνω αιτήματος στη συνεδρίασή της με ημερ. 26.6.92 (Βλ. “Στ”) και αποφάσισε τα ακόλουθα:

“Η Επιτροπή έχοντας υπόψη και τις απόψεις του Υπουργείου Παιδείας αποφασίζει ότι δεν είναι δυνατό να αποδεχτεί το αίτημα, γιατί σύμφωνα με το Νόμο 12/81 (όπως τροποποιήθηκε από το Νόμο 51/81) στην κλίμακα Α8-Α10 & Α11, τοποθετούνται πάνω σε προσωπική βάση οι εκπαιδευτικοί λειτουργοί που ήταν στην υπηρεσία “καθ’ οιονδήποτε χρόνον μεταξύ της 1.7.79 και της ημερομηνίας δημοσίευσης του παρόντος Νόμου εν τη Επισήμω Εφημερίδι της Δημοκρατίας” (30.3.81).

Ο κος Παυλίδης διορίστηκε για πρώτη φορά στη δημόσια εκπαιδευτική υπηρεσία στις 10.10.83 με σύμβαση και σε μόνιμη θέση από 1.9.88.”

20

Η πιο πάνω απόφαση κοινοποιήθηκε στο δικηγόρο του αιτητή με επιστολή ημερ. 26.6.92, και αποτέλεσε το αντικείμενο της παρούσας προσφυγής.

25

Οι λόγοι ακύρωσης που προβλήθηκαν ήταν οι ακόλουθοι:

1. Ο Ν. 12/81 στον οποίο βασίστηκε η επίδικη απόφαση, ήταν αντισυνταγματικός. 30
2. Η επίδικη απόφαση ήταν αντίθετη με τις αρχές της χρηστής διοίκησης, της ισότητας και ίσης μεταχείρισης και της ίσης αμοιβής για ίσης αξίας εργασία.
3. Η επίδικη απόφαση ήταν το αποτέλεσμα δυσμενούς διάκρισης και άνισης μεταχείρισης εναντίον του αιτητή. 35
4. Ο Ν. 12/81 ήταν το αποτέλεσμα συμφωνιών μεταξύ Κυβέρνησης και συνδικαλιστικών οργανώσεων, θεσπίστηκε δε με αποκλειστικό σκοπό την εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων των συμβαλλομένων. 40

Η δικηγόρος της καθ’ ης η αίτηση Επιτροπής ήγειρε προδικαστική ένσταση ισχυριζόμενη ότι ο αιτητής δεν είχε έννομο

συμφέρον να προσβάλει την επίδικη απόφαση, για το λόγο ότι με την ανεπιφύλακτη αποδοχή του διορισμού του στις 30.6.88, αποδέκτηκε και τους όρους διορισμού που περιέχοντο στο έγγραφο προσφοράς της 17.6.88.

5

Ο δικηγόρος του αιτητή πρόβαλε το επιχείρημα ότι ο αιτητής αναγκαστικά αποδέκτηκε τον διορισμό που του προσφέρθηκε με όρους δυσμενείς γι' αυτόν, για το λόγο ότι εάν δεν αποδέχεται, θα έχανε τη σειρά προτεραιότητάς του στους πίνακες διοριστέων.

10

Επίσης υπέβαλε πως ο ισχυρισμός των καθ' ων η αίτηση για έλλειψη έννομου συμφέροντος του αιτητή λόγω της ανεπιφύλακτης αποδοχής του διορισμού του δεν μπορεί να ευσταθήσει, για το λόγο ότι η αγωγή αυτή δεν τυγχάνει εφαρμογής σε περιπτώσεις όπου παραβιάζονται θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, όπως στην παρούσα.

15

Στις 30.3.81 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ο περί Αυξήσεως των Μισθών των Εκπαιδευτικών Λειτουργών και Αναδιαρθρώσεως και Εντάξεως Ωρισμένων Θέσεων της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας εις Ενιαίον Μισθολόγιον Νόμος, Ν. 12/81.

20

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου αυτού, οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι κατείχαν τις θέσεις, οι οποίες περιγράφονταν στους Πίνακες Α, Β και Γ του Νόμου, καθ' οιονδήποτε χρόνο μεταξύ της 1.1.79 και της 30.3.81, ημερομηνία δημοσίευσης του Νόμου αυτού, θα ετοποθετούντο στις αντίστοιχες προς τις κατεχόμενες νέες μισθοδοτικές κλίμακες του ενιαίου μισθολογίου. Σύμφωνα με τον ίδιο Νόμο, οι καθηγητές οι κατέχοντες τις κλίμακες Β10, Β12 του παλαιού μισθολογίου, θα ετοποθετούντο στη νέα μισθοδοτική κλίμακα Α8, Α10 και Α11.

25

30

Ο Νόμος 12/81 δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 30.3.81. Ο αιτητής αποδέκτηκε τον διορισμό του, χωρίς καμιά επιφύλαξη αναφορικά με τους όρους που τον συνόδευσαν, στις 30.6.88· κατά συνέπεια, είχε κατά την ημερομηνία αυτή πλήρη γνώση της ύπαρξης του Νόμου και των σχετικών διατάξεών του.

35

40

Σύμφωνα με τους όρους που αναφέροντο στο έγγραφο προσφοράς της 17.6.88, ο διορισμός του αιτητή θα ediépeto από τις διατάξεις των περί Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας Νόμων και κανονισμών, τις οδηγίες, εγκυκλίους και άλλες διατάξεις των εκπαιδευτικών αρχών, ο δε μισθός της θέσης θα ήταν στις συνδυα-

σμένες κλίμακες Α8-Α10.

Η ύπαρξη έννομου συμφέροντος του αιτητή είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την άσκηση της Αναθεωρητικής Δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου με βάση το άρθρο 146.2 του Συντάγματος, για το λόγο ότι κρίνει το παραδεκτό της προσφυγής. 5

Σαν ζήτημα δημόσιας τάξης, το θέμα αυτό εξετάζεται και αυτεπάγγελτα από το ίδιο το Δικαστήριο. 10

Αποδοχή με ελεύθερη βούληση, ύστερα από πλήρη γνώση, διοικητικής πράξης ή απόφασης, στερεί τον αποδέκτη του έννομου συμφέροντός του για προσβολή της πράξης με προσφυγή, εκτός εάν από αυτήν επηρεάζονται αναπαλλοτριώτα ανθρώπινα δικαιώματα. [Βλ. *S. Raftis Co. Ltd v. The Municipality of Paphos* (1985) 3 C.L.R. 1664, *Demetriou v. R.* (1986) 3 C.L.R. 920, *Papadopoulos v. R.* (1986) 3 C.L.R. 1073, *Papadopoulos and Another v. C.B.C.* (1987) 3 C.L.R. 1685, *Stademos Hotels Ltd v. Συμβουλίου Βελτιώσεως Αμαθούντος (Αρ.1)* (1991) 4 Α.Α.Δ. 2537, *Μέλπω Γρηγορίου ν. Δήμου Λευκωσίας* (1991) 4 Α.Α.Δ. 3005 και 20 Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας (1929-1959), σελ. 260-261].

Η αρχή της ισότητας, η οποία κατοχυρώνεται από το άρθρο 28 του Συντάγματος, δεν έχει την έννοια της απόλυτης μαθηματικής 25 ισότητας, αλλά απαγορεύει τη δημιουργία αυθαίρετων διακρίσεων μεταξύ ομοιογενών πραγμάτων και υποκειμένων του δικαίου, χωρίς να αποκλείει τη δημιουργία λογικών και μη αυθαίρετων διακρίσεων όταν η φύση των πραγμάτων το επιτρέπει. Εφόσον διαπιστώνεται ανομοιογένεια μεταξύ των υποκειμένων ή αντικειμένων 30 του δικαίου, ο νομοθέτης ή η αρμόδια διοικητική αρχή, έχουν την ευχέρεια να προβούν σε εύλογες διακρίσεις. Όπως τονίστηκε στη Γνωμάτευση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην *Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων* (1989) 3 Α.Α.Δ. 1931: 35

“Η ομοιογένεια μεταξύ πραγμάτων ή της θέσης ή της κατάστασης ατόμων για σκοπούς ίσης μεταχείρισης δεν προσδιορίζεται μικροσκοπικά ή σχολαστικά αλλά με γνώμονα την ουσιαστική 40 συνάφεια μεταξύ τους. Όταν η ομοιογένεια μεταξύ πραγμάτων, της θέσεως ή των περιστάσεων ατόμων είναι τόσο μεγάλη ώστε να συνθέτουν ομάδα ατόμων ή υποκειμένων με βάση κοινό παρονομαστή ομοιογένειας ο νομοθέτης έχει τη διακριτική ευχέρεια να ταξινομήσει τα πράγματα ή τα υποκείμενα του δικαίου σε ξεχωριστή κατηγορία και να προβεί σε νομοθετικές ρυθμί-

σεις διάφορες από εκείνες που ισχύουν για άλλες συγγενικές αλλά όχι ομοιογενείς κατηγορίες προσώπων ή πραγμάτων. Τόσο η συμπεριλήψη πραγμάτων ή ατόμων σε ομοιογενή κατηγορία όσο και οι διακρίσεις που γίνονται στα δικαιώματα ή τις υποχρεώσεις ατόμων πρέπει να έχουν, όπως ορίζει η νομολογία, λογικό έρεισμα το οποίο να πηγάζει από την ομοιότητα ή διαφορές μεταξύ των πραγμάτων ή των φορέων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.”

10 Η μη ομοιόμορφη μεταχείριση από απόψεως θέσεων ή μισθοδοσίας αντίκειται στην αρχή της ισότητας μόνον όταν οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις είναι για όλους τους υπαλλήλους οι ίδιες. Η έννοια της ισότητας δεν αποκλείει την διαφοροποίηση στην αμοιβή μας τάξεως υπαλλήλων αν η διαφοροποίηση αυτή σχετίζεται με
15 τον χρόνο υπηρεσίας, τις ανάγκες της υπηρεσίας κατά το χρόνο διορισμού τους ή τις συνθήκες του διορισμού. [Βλ. σχετικά, *Tsinontas v. Development Land Organization of Cyprus* (1987) 3 C.L.R. 1766, *Papadopoulos and Another v. C.B.C.* (ανωτέρω), *R. v. Maria Christoudia and Another* (1988) 3 C.L.R. 2622, *Λουκία Ζίζιφου και Άλλοι ν. Δημοκρατίας κ.ά.* (1993) 4 Α.Α.Δ. 2131 και *Μέλπω Γρηγορίου ν. Δήμου Λευκωσίας* (ανωτέρω)].

Ο Ν. 12/81 δεν θεσπίστηκε με σκοπό να εξυπηρετήσει τα προσωπικά συμφέροντα οποιωνδήποτε συγκεκριμένων ατόμων, αλλά για να εντάξει μια μεγάλη και αόριστη κατηγορία εκπαιδευτικών σε ενιαίο μισθολόγιο με το νέο μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων, το οποίο εισήχθη με βάση τον περί Δημοσίας Υπηρεσίας (Αύξησις των Μισθών και Αναδιάρθρωσις του Μισθολογίου και Ωρισμένων Θέσεων) Νόμο του 1979, Ν. 58/79.

30 Η ρύθμιση αυτή ήταν εύλογα επιτρεπτή και δεν παραβίαζε την αρχή της ισότητας.

Ο αιτητής διορίστηκε στην εκπαιδευτική υπηρεσία 7 περίπου 35 χρόνια μετά την ψήφιση του πιο πάνω νόμου.

Ο αιτητής αποδέχτηκε ανεπιφύλακτα τον διορισμό του μαζί με τους όρους και τις προϋποθέσεις της υπηρεσίας του, συμπεριλαμβανομένου του μισθού· κατά συνέπεια στερείται έννομου συμφέροντος για προσβολή της επίδικης απόφασης.

Η προσφυγή απορρίπτεται. Δεν επιδικάζονται έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.